

Misjonerende folkekirke Selvmotsigelse eller mulighet?¹

HARALD HEGSTAD

Et spenningsfylt forhold?

I noen sammenhenger kan begrepene 'folkekirke' og 'misjon' fortone seg som størrelser i et visst motsetningsforhold til hverandre. Mens folkekirken står for det stabile og bevarende, står misjonen for det utålmodige og forandrende. Mens folkekirken vil ta vare på sine medlemmer og bekrefte deres tro, vil misjonen vinne nye og utfordre nominelle kirkemedlemmer på alvoret i deres kristendom. I mange tilfelle lever folkekirkeidealer og misjonstenking i hver sine miljøer, miljøer som ikke alltid snakker så mye med hverandre. Det kan derfor virke som et forsøk på å forene motstridende størrelser når Kirkemøtet har formulert målsettingen om at Den norske kirke skal være "en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke".² En slik formulering kan forstås som forsøk på en upresis kompromissformulering, men det kan også være utgangspunkt for en fornyet refleksjon omkring kirkens vesen og oppdrag i vårt samfunn.

Folkekirken som et resultat av misjon

I et historisk perspektiv kan tanken om en spenning i forholdet mellom folkekirke og misjon fortone seg som merkelig. Folkekirken i Europa er jo et resultat av misjon. Hadde ikke kirken dre-

vet misjon, hadde den i beste fall vært en liten gruppe mennesker i Jerusalem. I nytestamentlig tid innebar misjonen å vinne enkeltmennesker og enkeltfamilier for troen på Jesus, og grunnlegge menigheter i ikke-kristne omgivelser rundt i hele Romerriket. Etter hvert blir den kristne misjon en slik suksess at den ikke bare omfattet enkeltpersoner og grupper, men også hele stater og hele folk. Gjennom middelalderen ble det å opprette folkekirker hovedmønsteret i den kristne misjon: En gradvis kristen påvirkning som førte fram til at kristendommen ble innført som statsreligion, og dermed som obligatorisk for samtlige innbyggere (med noen gjenstridige unntak). Vi kjenner denne historien fra de fleste europeiske land, inkludert vårt eget.

Innføringen av kristendommen i de forskjellige land skapte forholdsvis parallelle strukturer: Nasjonale kirker der kongemakten hadde en sentral stilling, enten det nå etter hvert tok form av protestantiske statskirker eller katolske nasjonalkirker. En fikk dessuten en geografisk basert kirkestruktur, der landet var delt inn i bispedømmer og sokn, og med et kirkebygg i de ulike lokalsamfunn. I tillegg hadde man et lokalt presteskap som skulle sørge for den religiøse betjening av lokalbefolkningen. Folkekirkene hadde gjerne også politisk og allmenn samfunnsmessig betydning, som et integrerende element i samfunnslivet, og et styringsredskap for verdslige og geistlige fyrster.

Samtidig som den offisielle innføring av kristendommen i et bestemt land var et avgjørende vendepunkt, betydde ikke det at jobben var gjort. Her gjenstod et betydelig "etterarbeid" med å bekjempe og utrydde rester av hedenskap og overtro, og å bevisstgjøre og mobilisere de brede folkegrupper for den nye tro.

Denne form for folkekirkemisjon hører langt på vei fortiden til. Også nyere misjonshistorie kjenner riktignok eksempler på hele folkegrupper og stammer som har tatt imot kristentroen som kollektiv. Det element av tvang som preget den gamle form for folkekirkemisjon er i dag utenkelig å videreføre, både av allmenne grunner og ut fra en erkjennelse at den kristne tro ikke er noe man kan tvinges inn i.

Samtidig er vi i en situasjon der resultatet av tidligere tiders folkekirkemisjon, nemlig de europeiske folkekirker, er i ferd med å forvitte. I noen land hører folkekirkene definitivt til fortiden. I Norge, og i noen andre europeiske land, er mye av folkekirkens

struktur fortsatt intakt, med en medlemsprosent på over 85, en betydelig oppslutning om kirkelige ritualer og med kirker og kirkelig betjening i alle lokalsamfunn. Samtidig opplever folkekirken en betydelig forvitring og forandring: Vi lever ikke lenger i et enhetssamfunn der kirken er alene om å definere normer for tro og moral, men på et livssynsmessig og verdimeslig marked, der kirkens røst er én av mange. Selv om den kristne tradisjon fortsatt har en dominerende rolle, er den like fullt gjenstand for individuelle valg, der kirkemedlemskap og bruk av kirkelige ritualer ikke nødvendigvis henger sammen med en tilsvarende identifikasjon med den gudstro og kristustro som kirken representerer.

To fortolkningsmåter og strategier

Denne situasjonen kan fortolkes ulikt. Likeså kan man tenke svært forskjellig om en kirkelig strategi i møte med en slik situasjon. Den kirkelige og teologiske debatt har ofte vært preget av diskusjon (eller kanskje heller: polemikk) mellom to alternative tenkemåter, en mer folkekirkelig orientert og en som tenker mer i et misjonsperspektiv. La meg kort skissere hvordan jeg oppfatter hvert av disse perspektivene.

På den ene siden finner vi en bestemt type *folkekirkelig perspektiv*. Dette perspektivet tar gjerne sitt utgangspunkt i en relativt positiv fortolkning av den folkekirkelige situasjon. Man betoner den høye oppslutning om medlemskap og ritualer, og avviser tanken om at det bare dreier seg om ytre former. Kristen tro har fortsatt stor betydning for nordmenn flest, selv om den for de flestes del ikke gir seg utslag i jevnlig kirkegang, påpeker man. At så ikke skjer, har dessuten kirken selv et ansvar for, når den har fått folk til å føle seg fremmed for sin kirke. Til denne situasjonsforståelsen svarer det også en bestemt teologisk vurdering av situasjonen: Den svake tro kan være like god som den sterke. Det som gjør et menneske til en kristen, er dåpen, ikke kirkelig aktivitet og høyrøstet bekjennelse. Rett forstått leves kristenlivet ikke primært ut i indre kirkelige kretser, men i det allmenne hverdagslivet.

Til denne fortolkningen og vurderingen svarer en bestemt forståelse av en kirkelig strategi. Denne vil først og fremst bekrefte og styrke folks kristne identitet og kirketilhørighet. Fremfor alt bør

en unngå å henvende seg til folk på en måte som om de befinner seg utenfor kirken og skal inviteres inn. Det blir dermed problematisk å snakke om misjon i relasjon til folkekirken, som om folkekirkens medlemmer skulle være en slags misjonsmark. I mange tilfelle vil en imidlertid oppfatte det som uproblematisk å engasjere seg i misjon utenfor folkekirken, f.eks. i land uten noen kristen majoritetsreligion.

På den annen side finner vi et bestemt *misjonsperspektiv*. Dette perspektiv har gjerne en annen fortolkning av den folkekirkelige situasjon. Selv om flertallet er nominelle kirkemedlemmer, er det bare et mindretall som er virkelig kristne, hevder man. Det er de som har en bevisst kristen tro og deltar aktivt i et kristent fellesskap. Til denne situasjonsforståelsen svarer en bestemt teologisk vurdering: Sann tro må gi seg utslag i omvendelse og bekjennelse og føre til deltakelse i et kristent fellesskap, til tjeneste og misjon.

Den kirkelige strategi blir dermed ikke å bekrefte, men snarere å utfordre folk i deres forhold til den kristne tro. Folkekirkens passive medlemmer må vinnes for en levende tro og inn i et kristent fellesskap. Misjon blir dermed ikke bare noe som gjelder utenfor folkekirken, men nettopp inn i folkekirken. Til den "ytre misjon" svarer også en "indre misjon" blant kirkemedlemmene. Folkekirken blir misjonsmark.³

Felles premiss i statistisk kirkeforståelse?

De to perspektivene som er skissert i det foregående, har ofte stått steilt imot hverandre i en kirkelig og teologisk debatt, og framstått som uforenlige motsetninger. Spørsmålet er imidlertid om de ikke deler visse premisser, og at det paradoksalt nok har bidratt til å gjøre motsetningene ekstra uforlikelige. Jeg vil i det følgende argumentere for at et slikt felles premiss kan finnes i et statistisk element i kirkeforståelsen.

Det statistiske elementet kommer tydeligst til uttrykk i det folkekirkelige perspektivet. Her oppfattes misjonsoppdraget langt på vei som fullført i og med innføringen av folkekirken. I den grad det i dag er tale om misjon, må det gjelde dem utenfor. Innad i kirken, overfor kirkemedlemmene, dreier oppgaven seg først og fremst om å bevare og bekrefte. De strukturer man trenger for dette, vil først og fremst være en type vedlikeholdsstrukturer: Det gjelder å holde kirkens gudstjenesteliv i gang og å utføre de kir-

kelige ritualer på en måte som styrker den kristne identiteten og gir livsmening og livshjelp til dem som bruker dem.

I forhold til denne tenkningen er et tradisjonelt misjonsperspektiv tilsynelatende langt mer dynamisk. Her er det jo nettopp ikke snakk om å bekrefte og bevare, men om å "vinne verden for Kristus", herunder også de nominelle kristne. Også en slik tenkning kan likevel være svært statisk når den kommer til forståelsen av seg selv. Hvem er det som skal vinne verden, og hva skjer med dem som blir vunnet? Svaret ligger i en forholdsvis klart definert gruppe av troende som forstår seg selv som "innenfor", i kontrast til dem som er "utenfor". Å bli omvendt eller komme til tro innebærer dermed at en blir en del av denne gruppen. Misjonen gjelder dermed de utenfor. Selve bildet av de troende, av det kristne fellesskapet, er ofte temmelig statisk bekreftende og bevarende. Det dynamiske element ligger først og fremst i det utadrettede, i det gruppen gjør utenfor seg selv, for derigjennom å øke sitt antall. Det statiske kommer også til uttrykk i den ikke uvanlige identifikasjonen mellom denne gruppens virksomhet og "Guds rike". Også mye av forkynnelsen i forhold til denne gruppen har tradisjonelt vært fokusert på selve overgangen fra "utenfor" til "innenfor", på det å bli frelst, få frelsesvisshet og bli en del av det kristne fellesskapet. Ikke minst i rosenjansk tradisjon har rettferdiggjørelsen stått i fokus, mens helliggjørelses- og vekstaspektene har vært mer tilbaketrunkede.

En dynamisk kirkeforståelse forankret i et eskatologisk perspektiv

Som kritikk av ulike utgaver av en statisk kirkeforståelse er det nødvendig å peke på den grunnleggende erkjennelse av kirkens eskatologiske situasjon som har satt sitt preg på teologien de senere tiår. Når Jesus forkynner at "Guds rike er kommet nær", innebærer det både et "allerede nå" og et "ennå ikke". Gudsriket er i denne sammenheng å forstå som den endegyldige realisering av Guds vilje med verden, der synden er overvunnet og Gud er blitt alt i alle, og der skaperverket gjennom frelsens nye virkelighet er restituert og fullendt etter Guds vilje. Fullt ut skjer dette ikke før på den ytterste dag, ved Jesu gjenkomst, når Gud gjør alle ting nye. I og med Jesu første komme har imidlertid denne nyskapingen begynt, gudsrikets krefter er allerede til stede i verden.

I denne gudsrikets tilstedeværelse i verden spiller kirken en sentral rolle. Kirken er riktignok ikke gudsriket. Som del av denne verden er kirken bærer av verdens ufullkommenhet og synd. Samtidig er kirken stedet for gudsrikets nærvær. Når kirken samles i Jesu navn, har han lovet å være til stede iblant dem (Matt 18,20). Og gjennom kirkens gjerninger i verden kommer gudsrikets virkelighet til uttrykk på foregripende vis. Dette er ingen statistisk situasjon. Det er ikke slik at det i denne verden finnes et "frigjort territorium" der gudsriket allerede har seiret, et sted der det er mulig å trekke opp en grense og si: Innenfor denne linjen råer gudsriket, og gudsrikets ekspansjon innebærer å utvide denne linjen. Nei, dobbeltheten og kampen mellom nytt og gammelt, mellom synd og hellighet, tro og vantro er til stede overalt der evangeliet forkynnes. Ved evangeliet er vi allerede trukket inn i gudsrikets sfære, men ennå ikke satt fri fra syndens og forgjengelighetens krefter.

Det betyr at grensen mellom "innenfor" og "utenfor" ikke bør trekkes så skarpt som det ofte har blitt gjort. Ikke minst har dette vært uheldig der kulturelle og livsstilsmessige trekk har blitt etablert som kjennetegn på tro og vantro. Også det kristne fellesskapet er en del av verden og rommer både hellighet og synd. Evangeliets kall til omvendelse og oppgjør gjelder derfor ikke bare dem "utenfor", men også dem som opplever seg å være på innsiden av det kristne fellesskapet. Verken i folkekirken som sådan eller i det tette kristne fellesskapet har misjonsoppdraget nådd sitt endelige mål. Ikke noen av stedene er kirken blitt det den en gang er blitt bestemt til å bli. Det dreier seg her om et grunnleggende "eskatologisk forbehold" som burde gjøre enhver statistisk kirkeforståelse umulig å opprettholde.

Behovet for en allsidig situasjonsbeskrivelse

En gevinst ved en dynamisk kirkeforståelse er at behovet reduseres for å støtte opp om sitt syn ved hjelp av en ensidig situasjonsbeskrivelse i den ene eller den annen retning. Fordi man regner med at kirkens situasjon i verden er preget av en grunnleggende spenning mellom nytt og gammelt, kan man vurdere positivt den kristendom man finner i folkekirken, samtidig som man kan se dens svakheter i øynene. Man kan analysere kirkemedlemmers forhold til sin kirke uten å være redd for at man ved å

gi en for positiv beskrivelse legitimerer "navnekristendom" og sovende tro, eller ved å gi en for negativ beskrivelse underkjenner den mer anonyme tro. Her burde man i stedet være åpen for en mest mulig nyansert og utendensiøs beskrivelse, basert på empirisk forskning.

Det er ikke vanskelig å finne eksempler på "skjønnmaling" av situasjonen brukt som argument for et folkekirkelig perspektiv, eller "svartmaling" brukt som argument for et misjonsperspektiv. Tendensen til "svartmaling" gjelder dessverre ikke bare tradisjonell misjonstenkning, men også den fornyelse av forståelsen av kirkenes misjonsoppdrag i Vesten som ble initiert av bl.a. Lesslie Newbigin. Det en kan kalle "Missional Church"-litteraturen fornyer mange vesentlige bibelske perspektiver på kirken og dens oppdrag. Samtidig synes den i litt for stor grad å ha gjort seg avhengig av et bestemt premiss, nemlig at kristendommen har utspilt sin rolle som majoritetsreligion.⁴

En slik påstand har mye for seg, men kan også hevdes for ensidig. Fortsatt finnes det sterke elementer av både kristendom og kirke i allmennkulturen i mange vestlige land, elementer en ikke kan se bort fra når en reflekterer over hvordan kirken skal utføre sitt oppdrag i dagens situasjon. Dessuten dreier det seg etter mitt skjønn om et unødvendig premiss: At kirken må være en misjonerende kirke, er ikke avhengig av at samfunnet først er avkristnet. At misjon hører med til kirkens vesen, er noe som gjelder under alle forhold. De praktiske konsekvenser av en slik grunnleggende innsikt kan naturligvis variere i ulike kontekster. Nettopp derfor trengs en mest mulig allsidig og presis beskrivelse av hvordan kirkens kontekst faktisk er.

Alt for ofte blir empiriske data brukt som argumenter for å støtte opp om egen forforståelse og egne perspektiver. Langt mer fruktbart er det når empiriske data får utfordre og anfekte etablerte antakelser og strategier. Lydhørhet og ydmykhet i møte med trender og tendenser kan gi redskaper og muligheter til å reagere og handle før forandringene er blitt så store at ingen kan overse dem og handlingsrommet allerede er betydelig redusert.

Bekreftelse og utfordre

En nyansert holdning må prege ikke bare beskrivelsen av folkekirkens stilling i samfunnet, men også kirkens møte med sine mer

eller mindre passive medlemmer. En dynamisk kirkeforståelse gjør det mulig både å *bekreft*e og å *utford*re.

I møte med kirkemedlemmenes tro må vi kunne *bekreft*e det som er verdt å bekrefte. Vi må kunne bekrefte

- den tro som ikke alltid gir seg så mange offentlige uttrykk
- det bønneliv som foregår på sengekanten i hjemmet
- den trosoverlevering som skjer i familien
- innsats i lokalsamfunn og samfunnsliv som uttrykk for en kristen tro, også der det ikke har en eksplisitt kirkelig tilknytning
- de mange elementer av kristen tro og tradisjon som preger den allmenne kultur.

Men samtidig må man også kunne *utford*re denne tro, uten å underkjenne den. En slik utfordring ligger i enhver forkynnelse av evangeliet, og må stadig rettes til alle. At det å møtes med en slik utfordring ikke innebærer å bli definert som "utenfor", er formaningstalene i den nytestamentlige brevlitteraturen et uttrykk for. Disse er jo nettopp båret oppe av den eskatologiske spenning mellom et allerede nå og et ennå ikke. Når apostelen formaner sine lesere om å "kle seg i det nye menneske" (Ef 4,24), er ikke det noen underkjennelse av det de allerede har fått del i, men en understrekning av den kristnes spenningsfylte posisjon mellom det gamle og det nye. Her gjelder det å legge det gamle av seg og stadig strekke seg etter det nye.

Konkret betyr det at man i møte med mye av den privatkristendom som preger mange av kirkens medlemmer må utfordre på kristentroens fellesskapskarakter. Kirken kan ikke bekrefte sine medlemmer på det at de ikke deltar i regelmessig gudstjenesteliv og nattverdfeiring, men tvert om utfordre og legge til rette for at flere kan gjøre det.

Kirken må bekrefte folks usikre og vakkende Jesus-tro, men samtidig utfordre på sider ved troen som man tidligere ikke har grepet. For noen vil dette fortone seg som en fordykning i noe man allerede har del i. For andre vil det arte seg som et møte med noe man tidligere har vært temmelig fremmed for. Muligheten for omvendelse og en ny begynnelse må alltid holdes fram i kirkens forkynnelse.

Folkekirken som misjonsmodell

Hans Raun Iversen har formulert tanken om folkekirken som

misjonsmodell.⁵ Jeg synes dette er en tanke som har mye for seg, både når en forstår den som en fortolkning av det kirken faktisk driver med, og når en forstår det som en visjon for kirkens fortsatte arbeid.

En slik beskrivelse tar på alvor at misjon ikke bare er noe som kommer *forut* for folkekirken, og leder fram mot etableringen av den. Misjon er heller ikke noe som kommer først etter at folkekirken er avviklet. Ut fra et eskatologisk perspektiv bør kirken forstå sin virksomhet som misjon uansett om den kan beskrives som folkekirke eller ikke. Det er misjon når kirken utfører sin sendelse med evangeliet om Guds rike til alle mennesker - også til de som allerede har en relasjon til evangeliet gjennom dåp og kirkemedlemskap. I denne mening er det et uttrykk for kirkens misjon når evangeliet forkynnes i en vanlig gudstjeneste, når barn og unge lærer om troen i kirkens dåpsopplæring, eller i gjerninger som vitner om gudsriket uten ord i kirkens diakoni.

Nå kan jo dette lett bli en lek med ord: Hvis alt blir misjon, så er til slutt ingenting misjon. Etter mitt skjønn er det som kvalifiserer dette som misjon det grensesprengende og dynamiske element. Når man ikke lenger oppfatter det man holder på med som vedlikehold av territorium som for lengst er vunnet (og misjon som det man holder på med utenfor dette territorium), men som stadig nye manifestasjoner av gudsriket inn i denne verden, da kan man også se folkekirken som et uttrykk for misjon og som et redskap for misjon.

Her må vi bare vokte oss for å fortolke det vi holder på med på en ny måte, og fortsette som om ingenting har hendt. Hvis misjonsperspektivet skal ha noe for seg, må det også få konsekvenser i praksis. En slik konsekvens er en radikal orientering ut fra den aktuelle *situasjon*. I et misjonalt perspektiv er det ikke mulig å opprettholde gamle former og tradisjoner for deres egen skyld. Mens oppdraget er en konstant størrelse, må de virkemidler og former kirken benytter seg av variere med situasjon og kontekst. Hvis kirken tviholder på posisjoner, tradisjoner og former for deres egen del, risikerer den å bli irrelevant, eller et museum for noe som en gang var. For at ikke organisasjons- og arbeidsformer skal stå igjen som tomme skall, må de stadig fornyes og vitaliseres.

”Mission-shaped church”

En kirke som har vært gjennom en enorm nyorientering de siste årene er Church of England. Mye av denne nyorientering har skjedd ut fra ren nødvendighet. Få folkekirker i Vest-Europa har blitt desimert så raskt som den engelske. Fra en folkekirkesituasjon som ligner den norske har denne kirken blitt redusert til en minoritet i sitt eget land. Tilbake står man med gamle og verneverdige kirker og lange og rike tradisjoner, men med stadig færre folk. Det er imponerende hvordan nettopp denne kirken har vært preget av en fornyelsesprosess der man har tatt vare på mye av det gamle, men samtidig søkt fornyelse på mange plan.

Et siste uttrykk for denne prosessen er en offisiell kirkelig rapport med tittelen *Mission-shaped church*.⁶ Rapporten preges av erfaringer fra det å tenke kirke på en annerledes måte. Ikke minst dreier det seg om en radikal kulturbevissthet. Mange av de tradisjonelle kirkelige strukturer ble til i en annen kulturell og samfunnsmessig kontekst. Når konteksten endres, må også måten å være kirke på, endres. Ett særpreg ved vår tid er det enorme kulturelle mangfoldet innad i samfunnet. Ikke minst gjelder det ungdomskulturen (eller rettere: -kulturer) som etablerer seg med spesifikke trekk. Kirken må ikke nøye seg med å nå de deler av kulturen den tradisjonelt har hatt et forhold til, men må være ”mission-shaped” nok til å nå ulike subkulturer i det moderne samfunn.

En annen viktig side ved rapporten er oppfattheten av kirkens rolle i samfunnet, og i menneskers liv i et større bilde. Man kan ikke nøye seg med å bygge menighetsfelleskap som er lukkede religiøse enklaver, uten relevans for hverdagslivet omkring. På denne bakgrunnen foreslår rapporten også en oppmykning av kirkerettslige strukturer, bl.a. soknestrutturen, som en vei til å gjøre kirken mer i stand til å være ”mission-shaped”. I mange tilfelle vil ulike subkulturer i samfunnet kreve menigheter som er i stand til å reflektere deres kulturelle særpreg. I noen tilfelle er dette mulig å få til innenfor rammen av soknestrutturen, i andre tilfelle krever det andre typer menighetsplantninger.

Folkekirke fra vedlikehold til misjon?

Som nevnt hadde Church of England allerede mistet mye av sin folkekirkekarakter før man for alvor oppdaget at man måtte gå fra 'vedlikehold' til 'misjon'. Den norske kirke er ennå ikke i den situ-

asjon som den engelske befant seg i. Det er å håpe at liknende erkjennelser som nå gjør seg gjeldende i England kan gjøre seg gjeldende i Norge før man er i ferd med å bli avvirket som folkekirke. At man har mye å lære betyr likevel ikke at man bare kan kopiere løsninger. Det som er god misjonsstrategi i England kan være kulturelt malplassert i Norge.

Misjonsperspektivet er ikke noe som først gjelder *utenfor* folkekirken eller *etter* folkekirken, men nettopp i folkekirken. En sentral problemstilling i den kirkelige debatt fremover bør derfor ikke først og fremst være hvordan man kan bevare og vedlikeholde det man allerede har, men hvordan folkekirken kan være et sted der gudsriket kommer nær mennesker i vårt samfunn. Spørsmålet er med andre ord hvordan man kan være en "en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke".

Noter

- ¹ Artikkelen bygger på et foredrag i Forum for folkekirkelig misjonsteologi 24.05.2004.
- ² Kirkemøtet 1996, saksnr. KM 4/96.
- ³ Til disse to perspektivene, jf Harald Hegstad: *Kirke i forandring*, Oslo: Luther forlag 1999, s. 68-71. Til hvordan beskrivelse, fortolkning og vurdering av den folkekirkelige virkelighet spiller sammen, jf også Harald Hegstad og Pål Repstad: "Hvor kristen er folkekirken? Om folkekirkelighet og ritualer", i: Ole Gunnar Winsnes (red.): *Tallenes tale 2002. Perspektiver på statistikk og kirke*, KIFO Rapport nr.23, Trondheim: Tapir akademisk forlag 2002, s. 13-30.
- ⁴ Se f.eks. Darrell L. Guder (ed.): *Missional Church. A Vision for the Sending of the Church in North America*, Grand Rapids MI: Eerdmans 1998.
- ⁵ Hans Raun Iversen: "Kulturkristendom, kirkekristendom og karismatisk kristendom. Kristendomsformernes baggrund og samspill i folkekirken", i: *Kulturkristendom og kirke*. Ny Mission nr.1. Valby: Unitas forlag, s. 6-43. Her sitert etter s. 37f. ▸
- ⁶ *Mission-shaped church. Church planting and fresh expressions of church in a changing context*. London: Church House Publishing 2004. Nærmere om bakgrunn og innhold i rapporten, se Ove Conrad Hanssen: "Fra vedlikehold til misjon. Noen perspektiver på menighetsfornyelse og menighetsutvikling i England", *Halvårsskrift for praktisk teologi* hefte 2, 21/2004.

Harald Hegstad, f. 1959, cand.theol. Det teologiske Menighetsfakultet 1984, dr.theol. 1992. Stipendiat/forsker ved Det teologiske Menighetsfakultet. Forsker ved Stiftelsen Kirkeforskning 1997-2001. Professor i praktisk teologi ved Det teologiske Menighetsfakultet 2001-.

Missionary Folk Church. Contradiction or Possibility?

In some contexts 'folk church' and 'mission' serve as slogans for two alternative and opposing interpretations of the situation of the church and on strategies for the church. The author argues that the opposing views share some sort of static ecclesiology, the one on behalf of the folk church, the other on behalf of the community of committed believers. In contrast, an ecclesiology based on an eschatological perspective understands the mission of the church as an unending task in all fields of church life. A missional perspective on all aspects of the church is necessary in a folk church situation. The author points to the Church of England as a source of important insights.